

Badanie środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie

powiat cieszyński

Cieszyn 2020

Wprowadzenie	3
Charakterystyka grupy badawczej	4
Metoda i technika badawcza	9
Wyniki przeprowadzonych badań	9
Analiza danych statystycznych	29
Analiza danych - Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	29
Analiza danych - jednostki Policji	30
Analiza danych - Ośrodki Pomocy Społecznej	31
Podsumowanie	34
Spisy	35
Spis tabel	35
Spis wykresów	36
Spis załączników	37

Wprowadzenie

Powiat cieszyński rozciągający się wzdłuż południowej granicy województwa śląskiego, a zarazem granic Polski, w znacznej mierze pokrywa się z obszarem Śląska Cieszyńskiego. Historyczną i jednocześnie administracyjną stolicą regionu jest Cieszyn – najstarsze jego miasto. Specyficzne dla powiatu jest zróżnicowane ukształtowanie terenu i wynikająca z tego faktu różnorodność charakteru poszczególnych jego części.¹

Na dzień 31.12.2019 r. liczebność mieszkańców powiatu cieszyńskiego wynosiła 178.145 osób.² Do powiatu należy 12 gmin:

- 3 miejskie: Cieszyn, Ustroń i Wisła,
- 2 miejsko-wiejskie: Skoczów i Strumień,
- 7 wiejskich: Brenna, Chybie, Dębowiec, Golezów, Hażlach, Istebna i Zebrzydowice.

Głównym celem badania była odpowiedź na pytanie czy przemoc w rodzinie jest problemem społecznym dla mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Ponadto badanie obejmowało odpowiedzi na pytania:

1. Czy osoby dotknięte przemocą w rodzinie otrzymują pomoc instytucjonalną oraz samopomoc na terenie powiatu cieszyńskiego?
2. Czy mieszkańcy powiatu uważają, że przemoc w rodzinie istnieje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady?
3. Czy mieszkańcy powiatu uważają, że rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci?
4. Czy mieszkańcy powiatu uważają, że przemoc w rodzinie może być usprawiedliwiona jakimiś okolicznościami?
5. Czy mieszkańcy powiatu uważają, że nie należy wtrącać się w sprawy rodzinne i nie należy reagować, w przypadku gdy występuje przemoc w rodzinie?

---

¹ za www.powiat.cieszyn.pl

² <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

---

6. Jakie zachowania wobec dorosłych i wobec dzieci uważane są przez mieszkańców powiatu cieszyńskiego za przemoc w rodzinie?

Do przeprowadzenia badania przyjęto definicję przemocy w rodzinie, która występuje w *Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*.

Przemoc w rodzinie jest to:

- jednorazowe albo powtarzające się
- umyślne działanie lub zaniechanie
- naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub wspólnie gospodarujących,
- w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Oprócz ogólnej definicji przemocy w rodzinie posłużono się również definicją krzywdzenia dziecka stworzoną przez D.G. Gill'a.

Krzywdzenie dzieci to każde działanie lub bezczynność jednostek, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, który deprymuje równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłóca ich optymalny rozwój.³

Charakterystyka grupy badawczej

Badaniem objętych zostało 143 osoby dorosłe, mieszkańcy powiatu cieszyńskiego. Grupa badawcza składała się z 122 kobiet i 21 mężczyzn, w różnym wieku, o różnym wykształceniu, statusie zawodowym, rodzinnym i mieszkaniowym.

Znacząca większość osób badanych nie korzysta z pomocy społecznej - 95 osób, pozostałe osoby - 48 osób, korzysta z pomocy społecznej z różną częstotliwością.

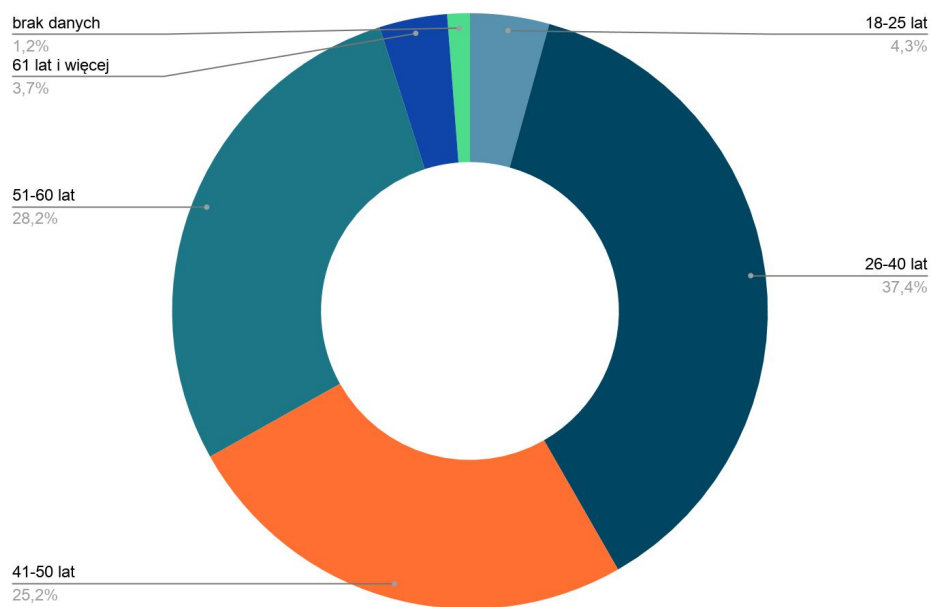
---

³ za <http://www.niebieskalinia.info>

Tabela nr 1 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z częstotliwością korzystania

bardzo często - przynajmniej raz w miesiącu	często - raz na kilka miesięcy	rzadko - raz w roku	bardzo rzadko - raz na 2-3 lata	
			w tym pierwszy raz	
5	27	10	6	2

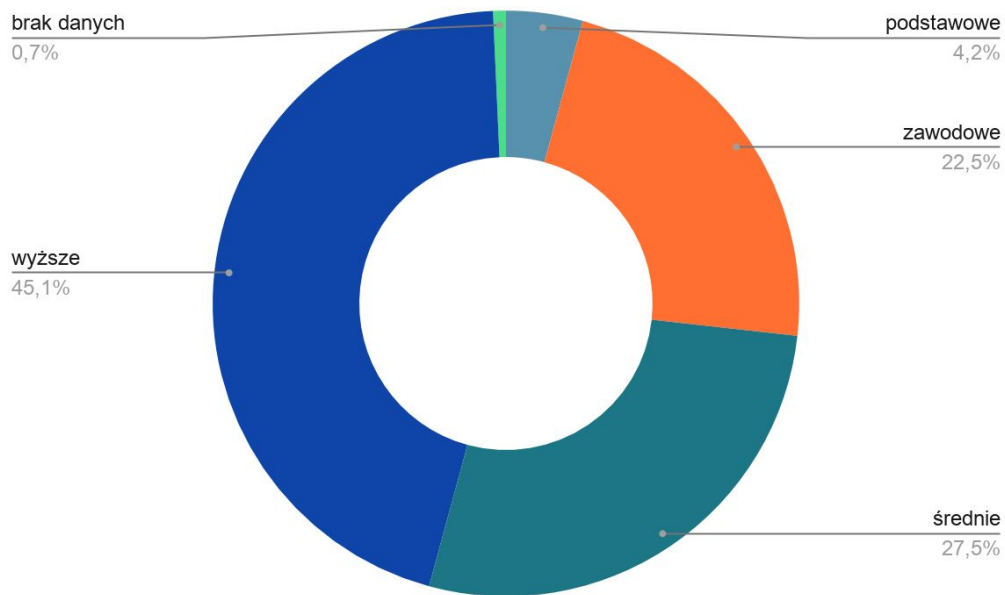
Wykres nr 1 Wiek osób badanych

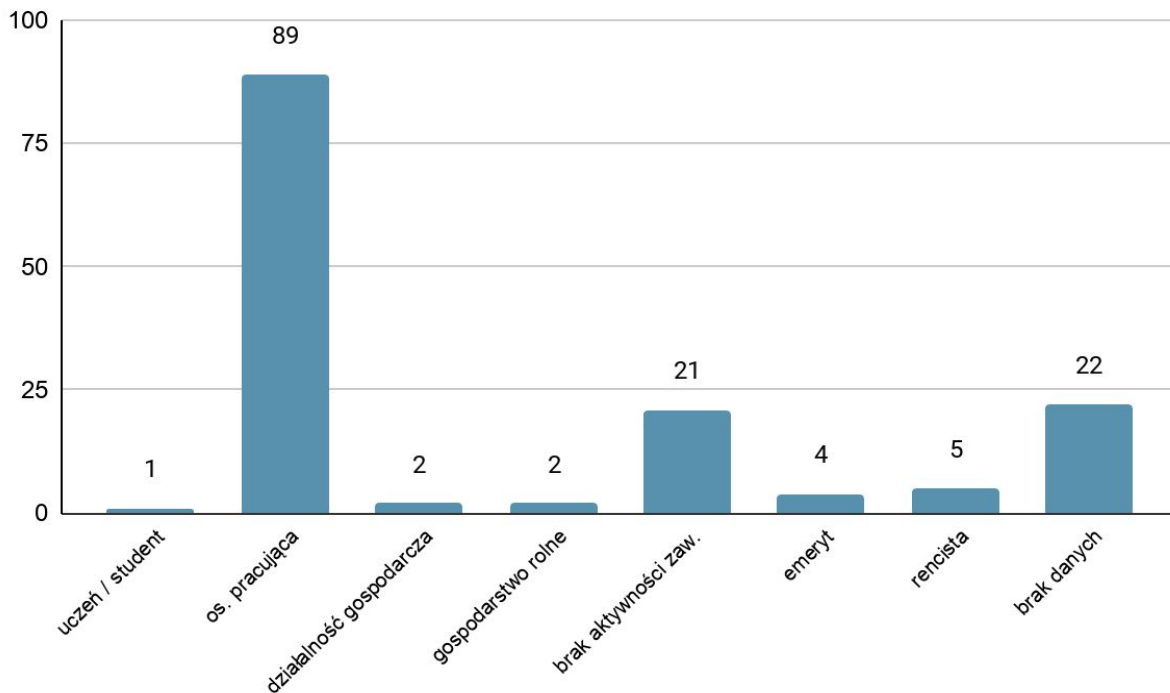
Największą grupą osób badanych były osoby w wieku 26-40 lat, a najmniej liczna osoby powyżej 60 lat (wykres nr 1).

Wśród osób badanych największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, w tym wyższym zawodowym, a najmniejszą z podstawowym (wykres nr 2).

Wykres nr 2 Wykształcenie osób badanych

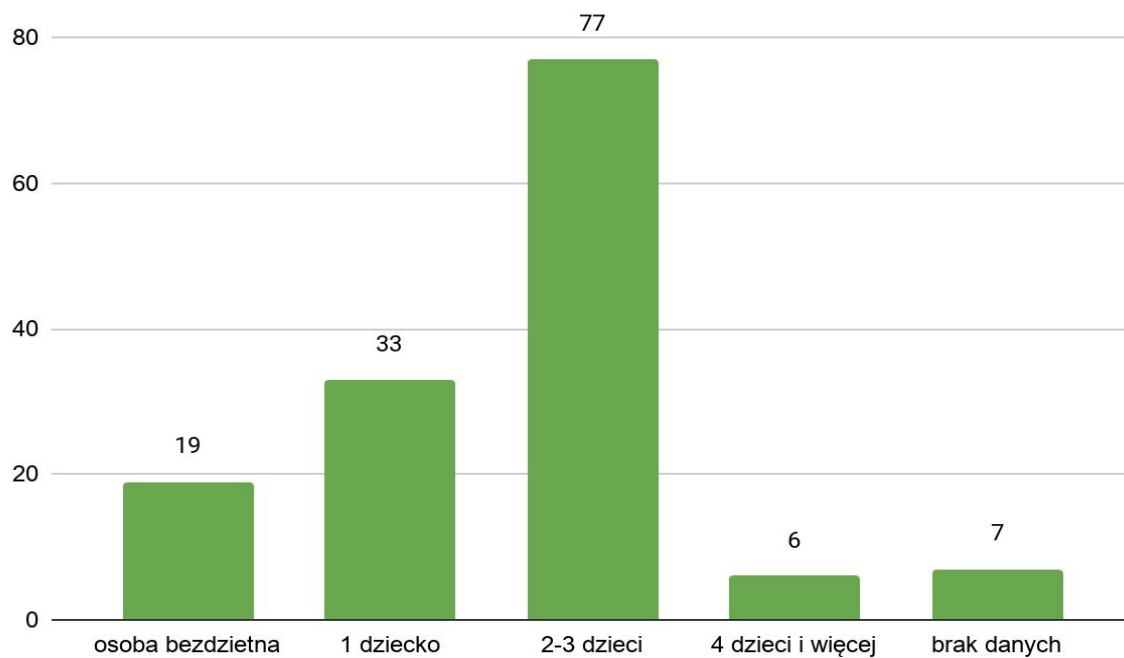
Wykres nr 3 Status zawodowy osób badanych

Osoby pracujące stanowiły ponad 62 % grupy badawczej. Ok. 15 % grupy stanowiły osoby nieaktywne zawodowo. Ponad 6 % spośród respondentów to renciści i emeryci. Po ok. 1,5% to osoby prowadzące działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne. Osoby uczące się lub studiujące stanowiły poniżej 1 % grupy. Ok. 15 % osób badanych nie wykazało swojego statusu zawodowego. Jedna osoba była osobą pracującą i prowadzącą działalność gospodarczą łącznie. Szczegółowe dane wykazano na wykresie nr 3.

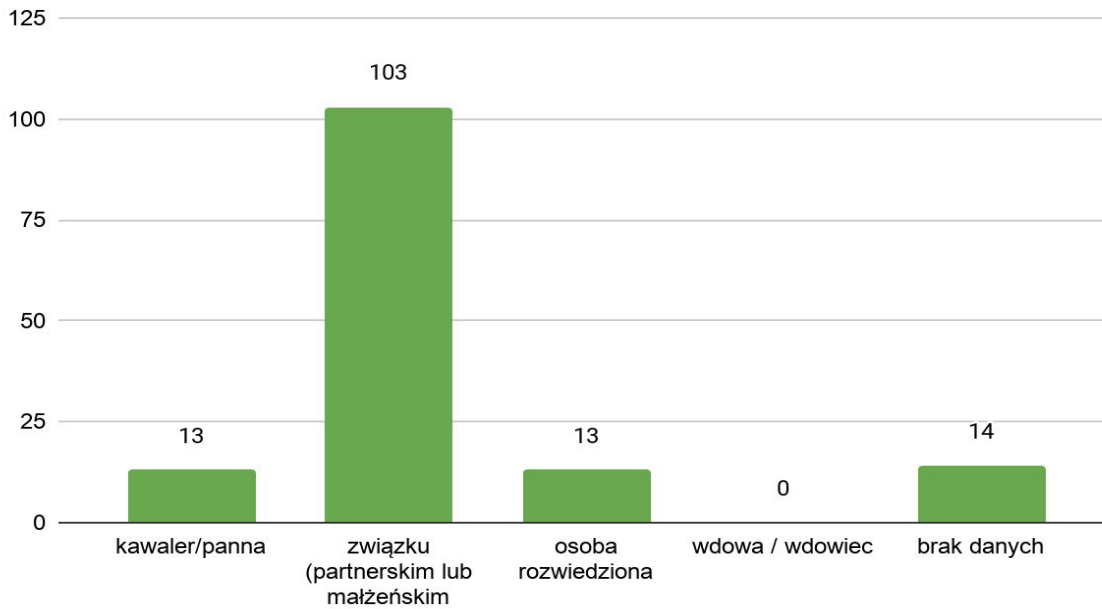
Wykres nr 4 Status rodzinny osób badanych - ilość dzieci

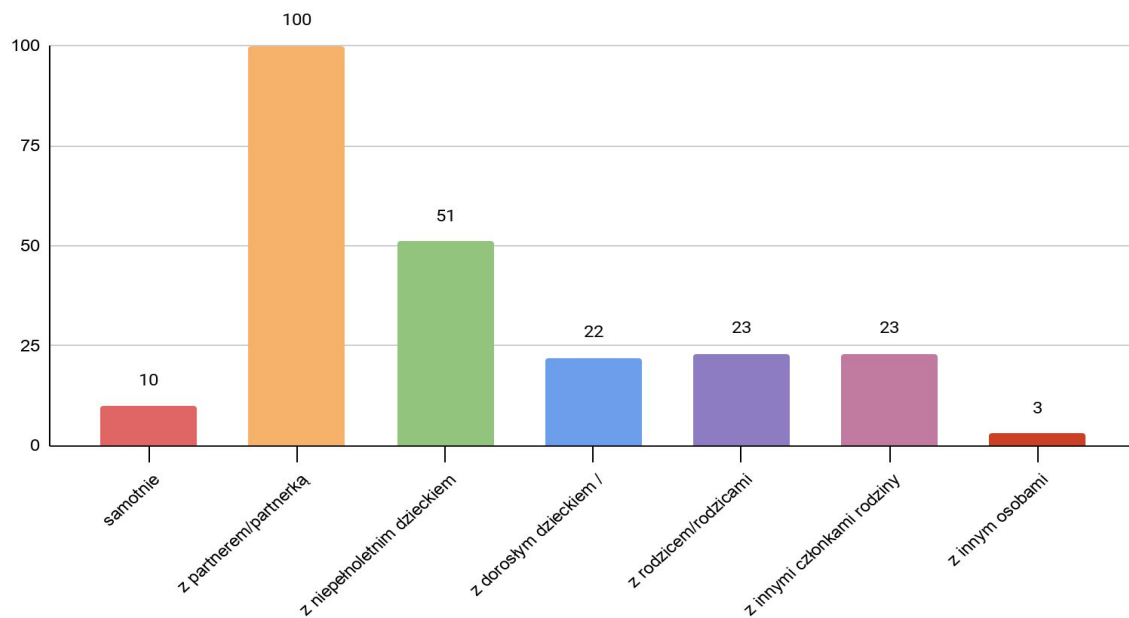
Wykres nr 4 obrazuje, iż respondenci to w głównej mierze osoby posiadające 2-3 dzieci bądź jedno dziecko. Najmniej respondentów posiada 4 dzieci i więcej.

Natomiast z wykresu nr 5 wynika, iż znacząca większość ankietowanych to osoby pozostające w związku małżeńskim bądź partnerskim - 72 % grupy. Żadna z osób nie była wdową lub wdowcem.

Wykres nr 5 Status rodzinny osób badanych

Wykres nr 6 Status mieszkaniowy - zamieszkiwanie

Grupa osób poddanych badaniu posiadała bardzo różny status mieszkaniowy (wykres nr 6). Najczęściej badani zamieszkiwali z partnerem - 70 % i/lub z niepełnoletnimi dziećmi - 35 %.

Metoda i technika badawcza

Badanie środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie powiatu cieszyńskiego przeprowadzono w okresie od sierpnia do listopada 2020 r. Badanie zostało zrealizowane poprzez metodę badawczą - ankietę, przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety jako techniki badawczej. Posłużono się kwestionariuszem o wysokim poziomie standaryzacji, co oznacza, że większość pytań miała charakter zamknięty, który dla respondentów był anonimowy.

Na stronach internetowych www.powiat.cieszyn.pl, www.pcprcieszyn.ox.pl oraz bycrazem.com udostępniono link do kwestionariusza ankiety. Do wszystkich dwunastu gmin (zespołów interdyscyplinarnych/ośrodków pomocy społecznej) dostarczono kwestionariusze ankiety w wersji papierowej.

Wypełnionych zostało 143 ankiety w wersji papierowej oraz 16 ankiet zostało wypełnionych on-line. Spośród ankiet wypełnionych papierowo poprawnie wypełnionych zostało 127, natomiast 16 zawierało braki (w całości niewypełniona metryczka). Łącznie do analizy zakwalifikowano 143 ankiety.

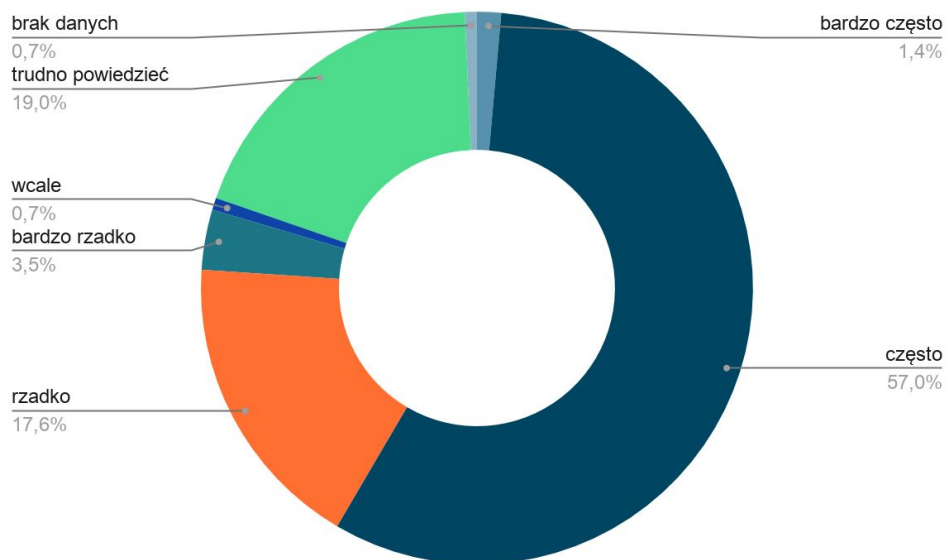
Wyniki przeprowadzonych badań

Badanie rozpoczęto od pytania, jakie problemy społeczne są zauważalne dla mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Z tabeli nr 2 wynika, iż mieszkańcy powiatu cieszyńskiego za największy problem społeczny uznali alkoholizm, który został wskazany przez prawie 80 % osób. Natomiast najmniej osób wskazało jako problem społeczny - bezdomność, tj. prawie 3%. Respondenci wybierali 3 spośród 7 wybranych problemów społecznych, przy czym mieli możliwość nie wskazywania żadnego problemu bądź wpisania innego. Każdy z badanych zaznaczył przynajmniej jeden problem.

Tabela nr 2 Największe problemy społeczne mieszkańców powiatu cieszyńskiego

problem społeczny	liczba osób, które wskazały dany problem społeczny jako największy	% badanych
ubóstwo	38	26,6
bezrobocie	45	31,5
bezdomność	4	2,8
alkoholizm	112	78,3
narkomania	26	18,2
przemoc w rodzinie	50	35,0
trudności wychowawcze	65	45,5
żadne z powyższych	0	0
inne: brak chęci do podjęcia pracy, opieka nad seniorami, brak mieszkań, długotrwała lub ciężka choroba, brak dojazdu	5	3,5

Wykres nr 7 Występowanie przemocy w rodzinie na terenie powiatu cieszyńskiego

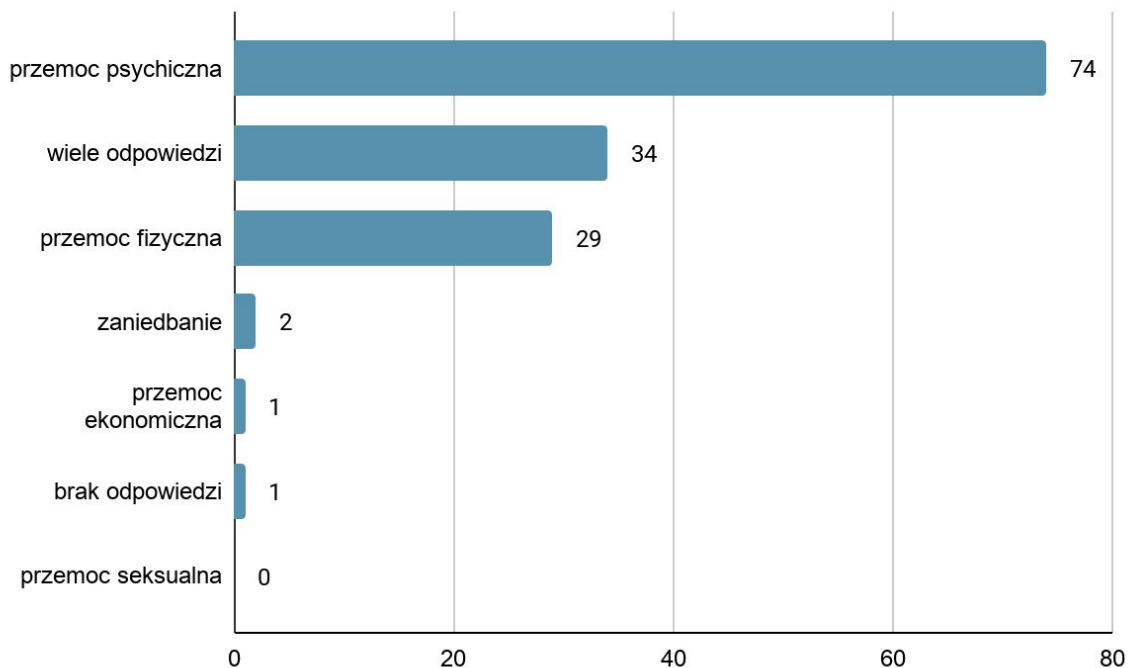

Wykres nr 7 obrazuje, iż ponad połowa badanych wskazała, że przemoc wśród rodzin na terenie powiatu cieszyńskiego zdarza się często - 81 osób, co stanowi 57% całej grupy. Przy czym tylko jedna osoba stwierdziła, że nie zdarza się ona wcale. Prawie 1/3 respondentów nie umiała określić częstotliwości występowania tego problemu na terenie powiatu.

Badanych poproszono również o zaznaczenie, który rodzaj przemyocy zdarza się najczęściej. Prawie 1/4 ankietowanych zaznaczyła więcej niż jeden rodzaj przemyocy. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 8.

Wykres nr 8 *Rodzaj najczęściej występującej przemyocy*

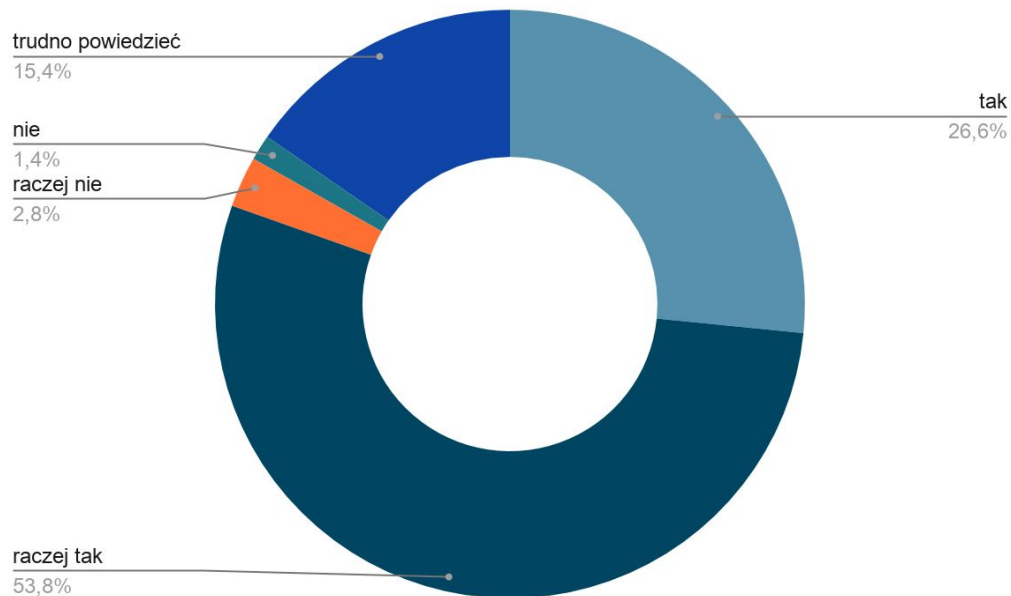

Połowa ankietowanych mieszkańców powiatu cieszyńskiego uznała, iż najczęstszym rodzajem przemyocy, która występuje w rodzinach na terenie powiatu cieszyńskiego jest przemoc psychiczna.

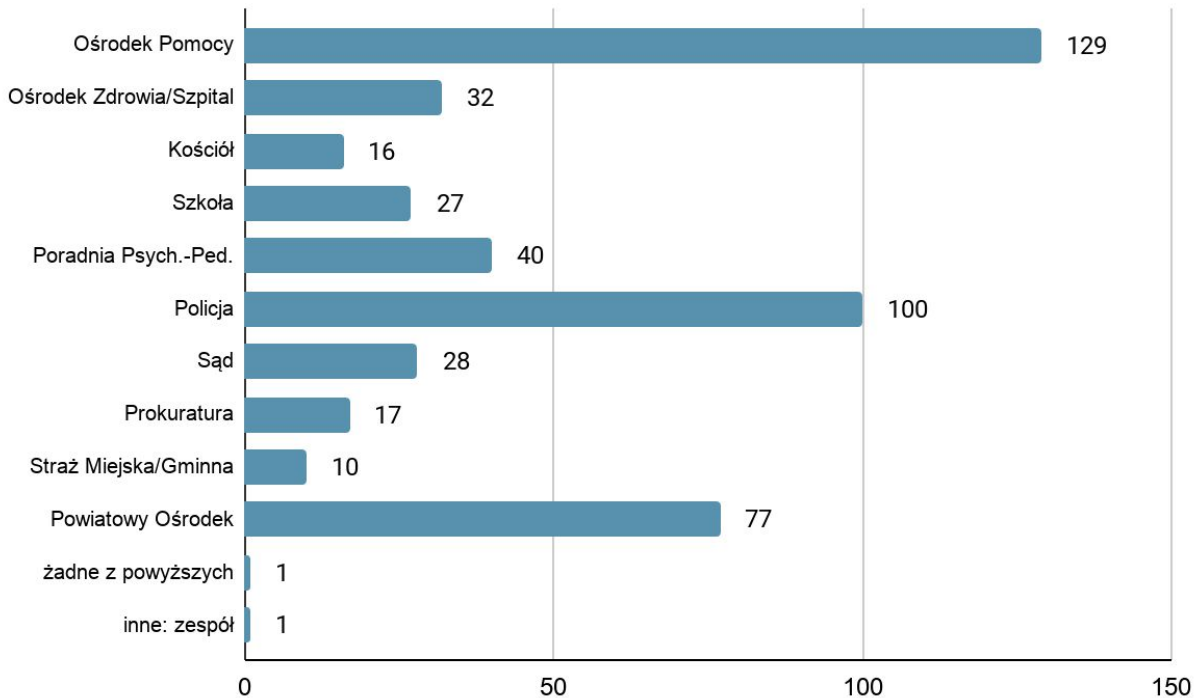
Celem badania było sprawdzenie czy w opinii mieszkańców powiatu cieszyńskiego, w przypadku zaistnienia problemu jakim jest przemoc w rodzinie udzielana jest pomoc przez instytucje.

Wykres nr 9 *Udzielanie pomocy instytucjonalnej*

Na podstawie wykresu nr 10 wywnioskować można iż w opinii 80 % badanych pomoc instytucjonalna jest lub raczej jest udzielana. Jedynie 4 % udzieliło odpowiedzi negatywnej (nie lub raczej nie). Jako główną instytucję, która udziela pomocy poszkodowanym wymieniono Ośrodek Pomocy Społecznej - 90 % oraz Policję - 70%. Jedna osoba stwierdziła, że pomoc jest udzielana, ale nie robi tego żadna ze wskazanych instytucji, tylko zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie (POW) został wybrany przez ponad połowę badanych jako instytucja dedykowana osobom z problemem przemocy w rodzinie.

Wykres nr 10 Instytucje udzielające pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

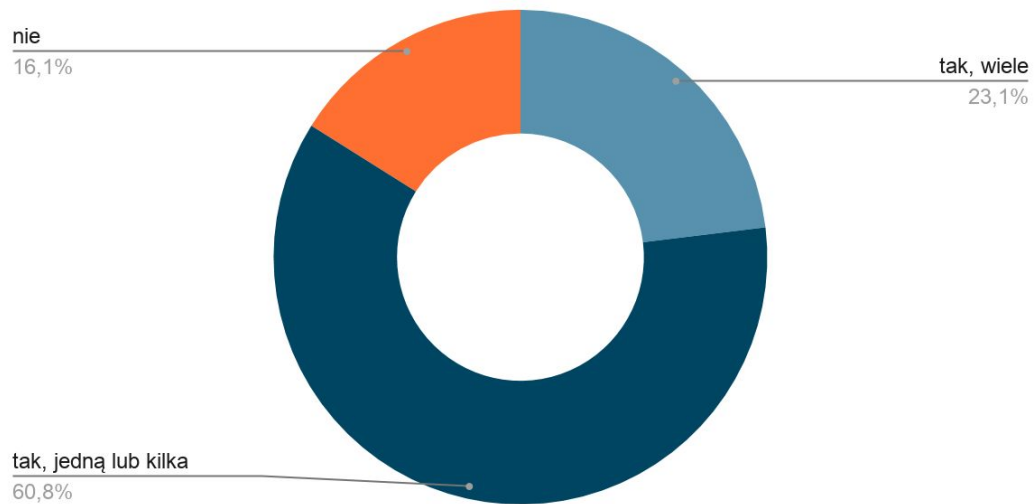

Problem przemocy występującej w rodzinach jest problemem, do którego trudno jest przyznać się osobom jej doznającym. Przeprowadzając badania zapytano ankietowanych czy znają osoby, których dotyka ten problem (wykres nr 11) oraz czy byli świadkami przemocy w rodzinie (wykres nr 12).

Znacząca większość osób (prawie 84 %) zna przynajmniej jedną osobę doznającą przemocy w rodzinie. Jedynie 16 % badanych nie zna w ogóle osób, których dotyka ten problem. Ponadto prawie 55 % badanych było świadkiem przemocy w rodzinie, nawet w ostatnim roku (40 osób). 14,7 % osób było świadkiem przemocy w okresie 1-5 lat temu (21 osób), a 11,9 % w okresie powyżej 5 lat temu (17 osób).

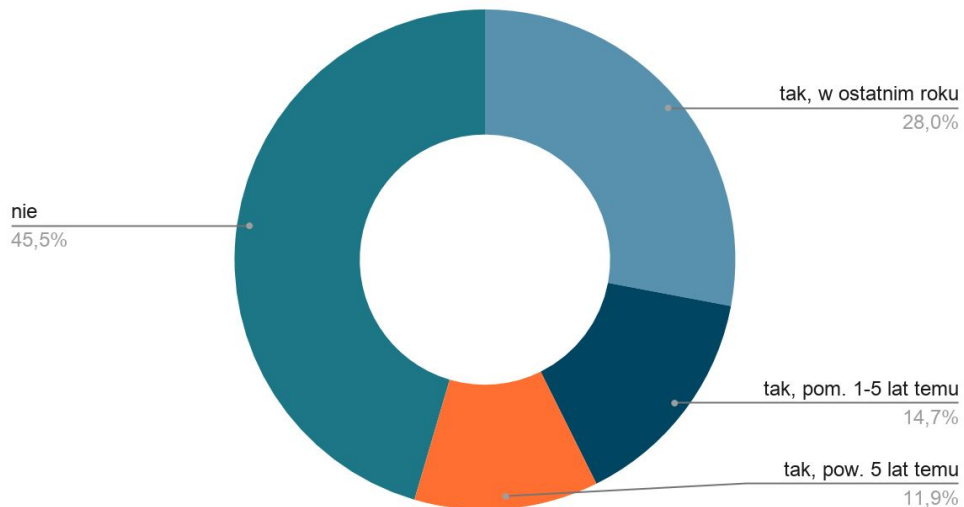
Wykres nr 11

Czy zna Pan/i osoby, które doznały lub doznają przemocy w rodzinie?

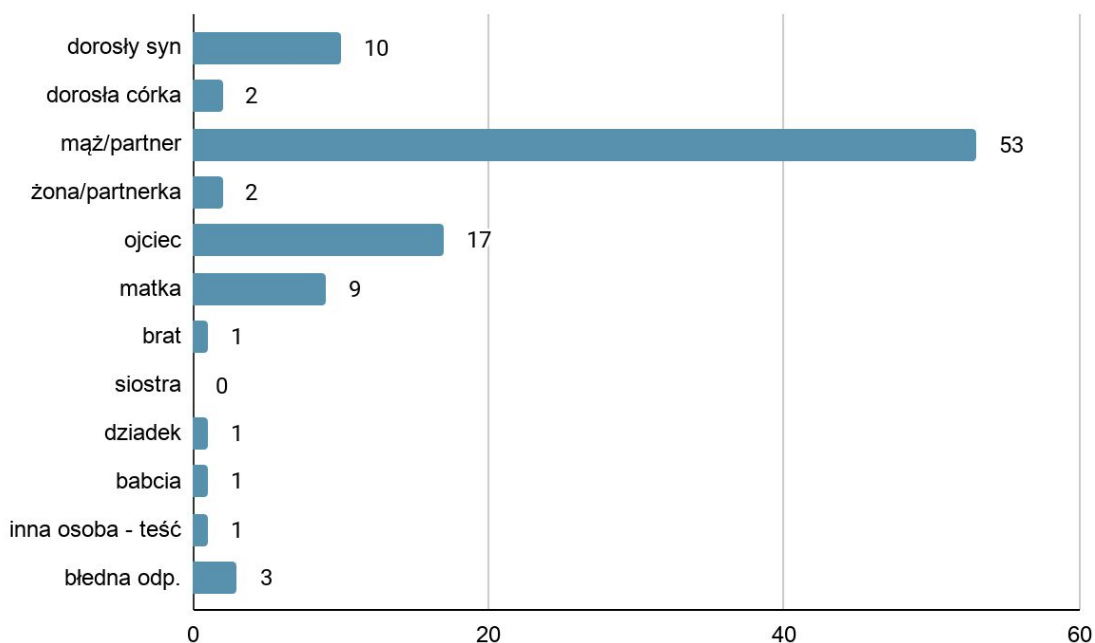

Wykres nr 12

Czy był/a Pan/i świadkiem przemocy w rodzinie?

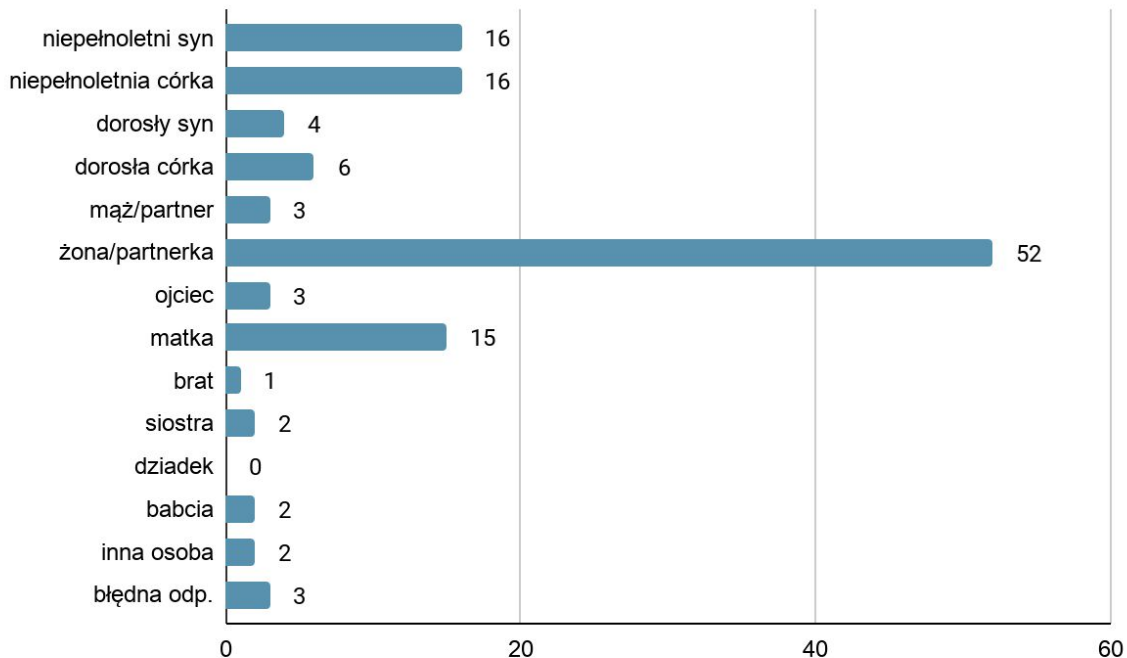
Wykres nr 13 Osoby stosujące przemoc w oczach świadków

Na wykresie nr 13 zaznaczono, że 53 z 78 świadków przemocy zauważyło męża bądź partnera jako osobą najczęściej stosującą przemoc (67 %). 17 osób było świadkiem stosowania przemocy przez ojca (prawie 21 % świadków). 10 osób zauważyło stosowanie przemocy przez dorosłego syna (ok. 13 %), a 9 osób - przez matkę (ok. 12 %). Po jednej osobie wskazało brata, dziadka, babcię lub teścia jako sprawcę przemocy.

Świadkowie wśród osób poszkodowanych najczęściej widzieli żonę/partnerkę - 52 osoby (ok. 68 %). Po 16 osób zauważyło, iż poszkodowani to odpowiednio niepełnoletnia córka lub syn (ok. 20 %). 15 osób zauważyło, iż ofiar przemocy stanowiły matki - 19 % ankietowanych. Dorosłą córką była ofiarą w 6 przypadkach a dorosły syn - w 4, co łącznie stanowi ok. 13 %. Natomiast mąż/partner lub ojciec byli dotknięci przemocą w 2 przypadkach każdy (po ok. 4%). Po jednej osobie wskazało jako poszkodowaną osobę, brata, synową lub dorosłą wnuczkę.

Wykres nr 14 Osoby doznające przemocy w oczach świadków

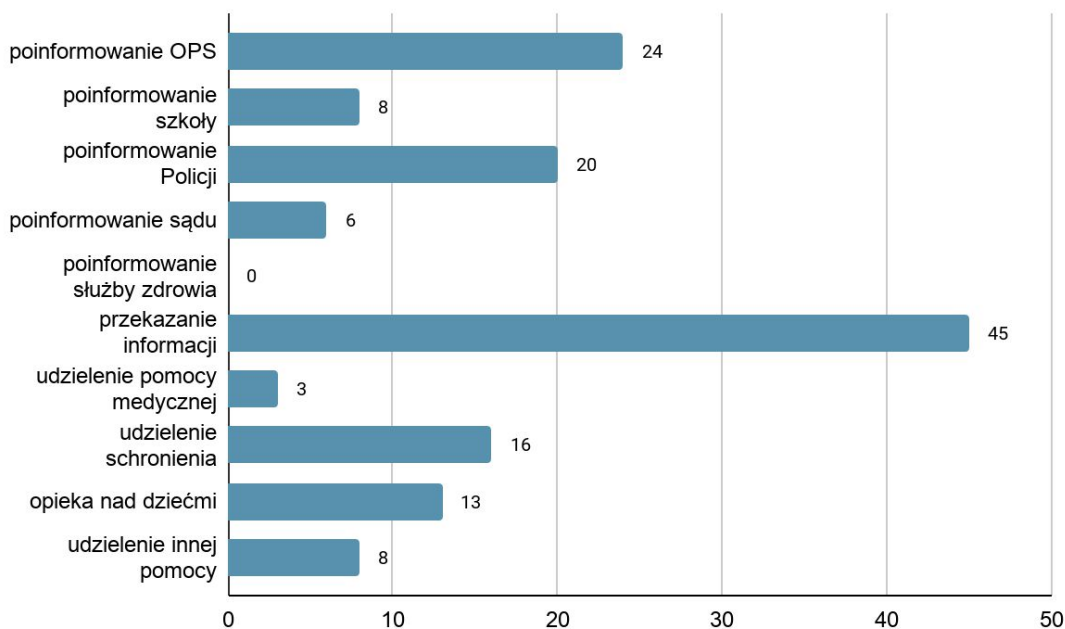
Następnie sprawdzono czy osoby, które były świadkami przemocy w rodzinie lub znają osoby potrzebujące pomocy, udzielają jej i w jakiej formie.

Wśród badanych ponad 55 % udzieliło pomocy osobie lub osobom z problemem przemocy w rodzinie. Formy tej pomocy były różnorodne. Najczęściej przekazywano informację gdzie i z jakiej pomocy może skorzystać - 45 osób z 80, które pomagały, tj. 56 %. 30 % pomagających poinformowało ośrodek pomocy społecznej (OPS), a 25 % - Policję. Żadna z osób badanych nie zawiadomiła jednostki służby zdrowia - przychodni czy szpitala.

Pojedyncze osoby udzieliły pomocy materialnej, wsparcie emocjonalnego, w tym porozmawiały lub motywowały do działania. Jedna osoba porozmawiała z drugim rodzicem - nie przemocowym. Jedna osoba zainicjowała postępowanie karne.

Wykres nr 15 *Udzielanie samopomocy*

Odpowiadając na pytanie czy na terenie powiatu cieszyńskiego istnieje problem przemocy w rodzinie zapytano w kwestionariuszu ankiety o doznawanie przemocy domowej w przeszłości oraz obecnie.

W przeszłości 34 % osób z ankietowanych doznało przemocy w rodzinie, a obecnie 9 % respondentów jej doznaje. Prawie 17 % dzieci doznało kiedykolwiek przemocy w rodzinie.

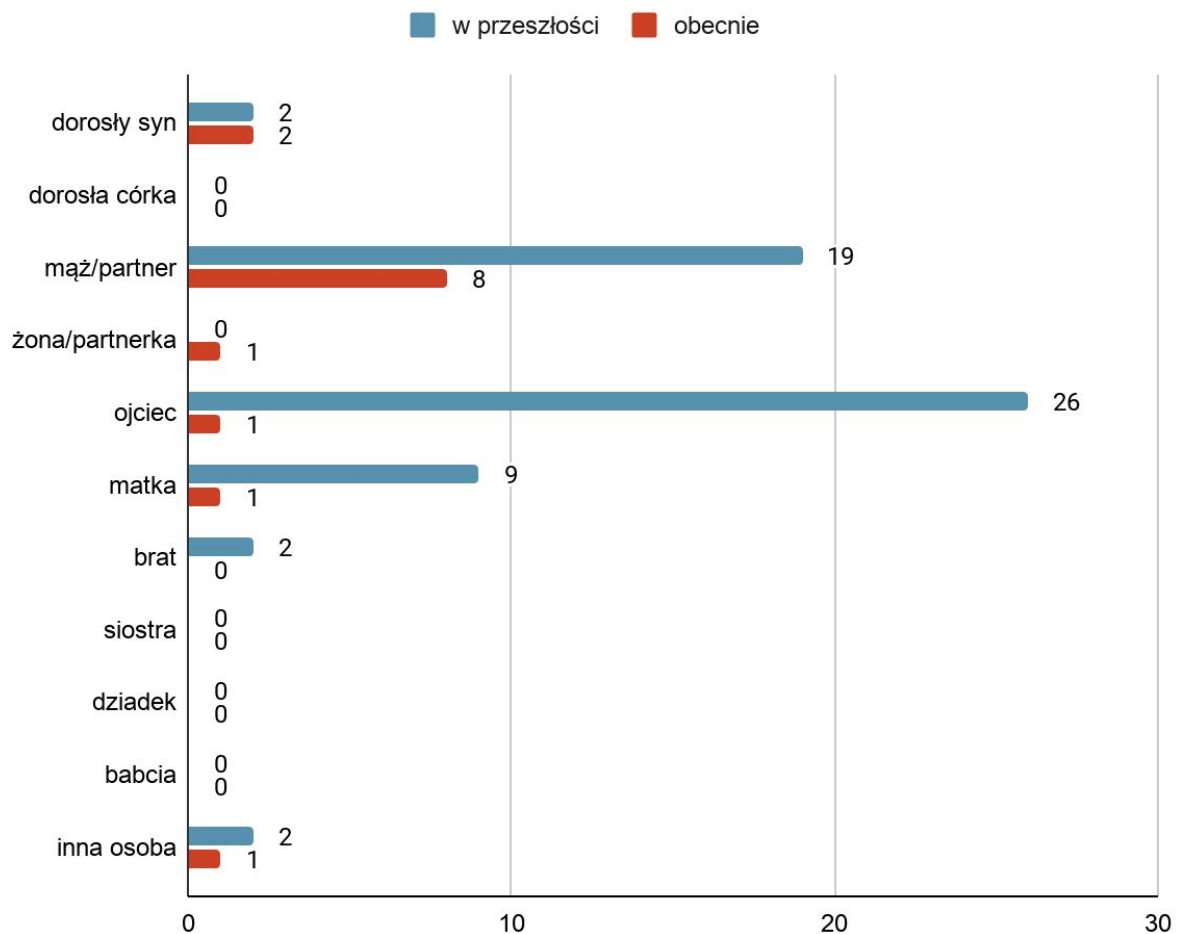
Tabela nr 3 *Doznawanie przemocy w rodzinie przez mieszkańców powiatu cieszyńskiego*

W przeszłości		Obecnie		Doznawanie przemocy przez dzieci	
<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>
49	94	13	130	24	119

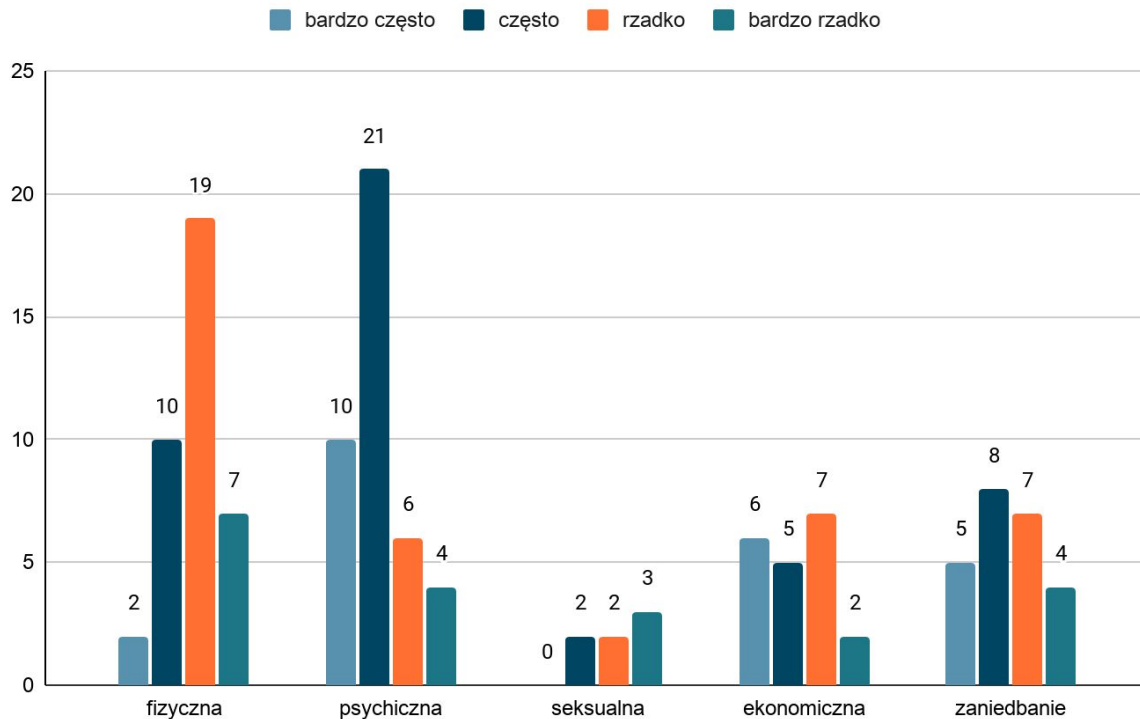
Respondentów zapytano również kto był lub jest osobą, która stosowała lub stosuje przemoc wobec niej. Dane zebrano na poniższym wykresie.

Wykres nr 16 *Osoby stosujące przemoc wg osób dotkniętych przemocą*

W przeszłości w 53 % przypadków ojciec był osobą, która stosowała przemoc wobec respondentów. W ponad 44 % mąż bądź partner stosowali przemoc wobec badanych. Obecnie najczęściej jest to mąż lub partner - 62 % (9 z 13 osób).

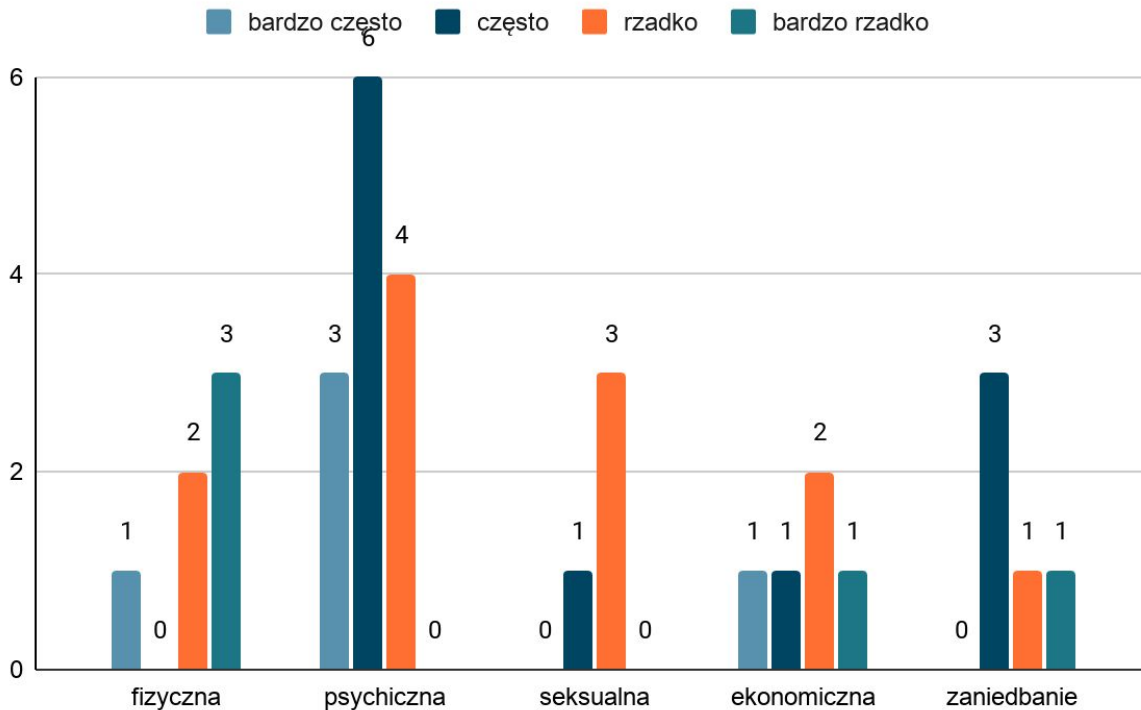
Wykres nr 17 Rodzaje stosowanej przemocy wobec dorosłych w przeszłości

Z powyższego wykresu wynika iż 20 % spośród respondentów dotkniętych przemocą w przeszłości często spotykała przemoc fizyczna i psychiczna. 42% osób dotkniętych przemocą rzadko doznawało przemocy psychicznej a 38 % - przemocy fizycznej. Najrzadziej osoby doznawały przemocy seksualnej - żaden z respondentów nie zaznaczył odpowiedzi "bardzo często", a jedynie 2 osoby często doznawały w przeszłości przemocy seksualnej.

Spośród 13 osób obecnie doznających przemocy w swojej rodzinie, ponad 20 % bardzo często a 46 % często doznaje przemocy psychicznej. Jedna osoba (7 %) bardzo często doznaje przemocy fizycznej. Jedną osobę (7%) często spotyka przemoc seksualna.

Wykres nr 18 Rodzaje stosowanej przemocy wobec dorosłych obecnie

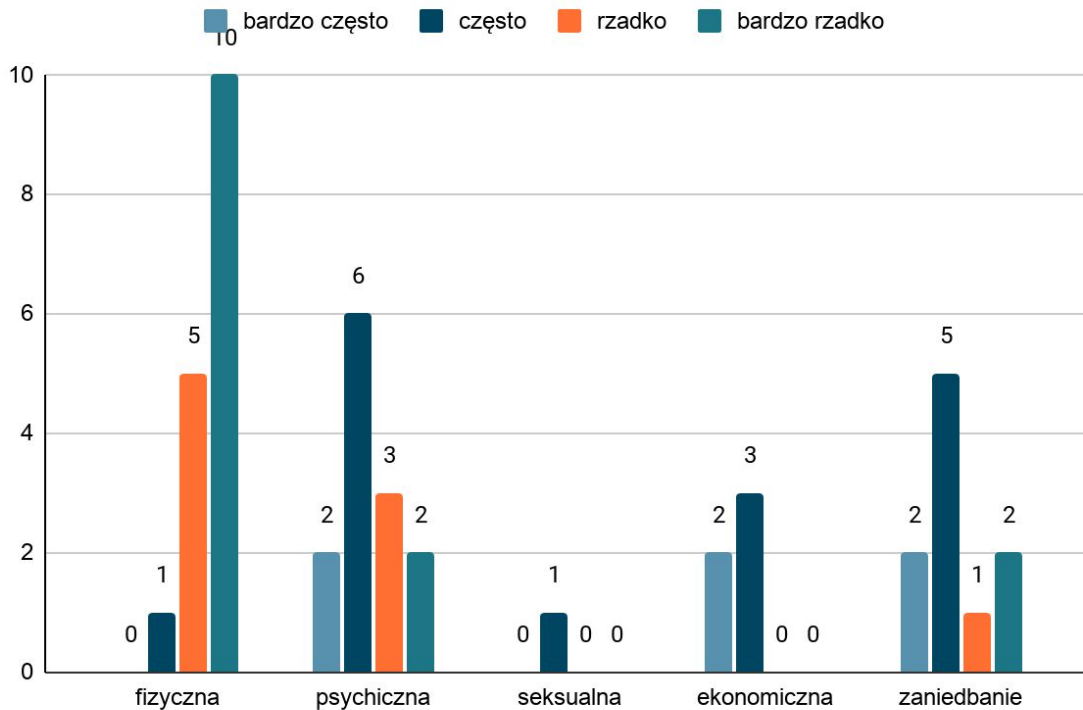

Spośród 143 respondentów, 24 osoby przyznały, iż ich dzieci doznały lub doznają jakichkolwiek aktów przemocy w rodzinie, co stanowi 17 %.

Dzieci w rodzinach z problemem przemocy (24 respondentów) najczęściej dotyka lub dotknęła przemoc psychiczna - 33 % (bardzo często i często). Dzieci są lub były zaniedbane - prawie 30 % (bardzo często i często), a także odczuwają lub odczuwały przemoc ekonomiczną - 20 % bardzo często i często.

Rzadko lub bardzo rzadko dzieci spotyka lub spotykała przemoc fizyczna - 62,5 %. Jedno dziecko doznało przemocy seksualnej (4%), za to doświadczało jej często.

Wykres nr 19 Rodzaje stosowanej przemocy wobec dzieci

Przemoc w rodzinie to jeden z obszarów pomocy społecznej. Osoby, których dotyka ten problem mogą i powinni otrzymać pomoc instytucjonalną. Warunkiem udzielenia tej pomocy jest powiadomienie odpowiednich służb o istnieniu tego problemu.

O sytuacji przemocy rodzinnej osób ankietowanych w większości nie zostały powiadomione żadne służby - 30 osób. W 22 przypadkach zawiadomiono właściwe instytucje.

Tabela nr 4 Informowanie instytucji pomocowych - rodzaj instytucji

OPS/PCPR	Policja	Szkoła	Służba zdrowia	Inne: Sąd, Prokuratura, poradnia rodzinna
14	20	3	3	2
64 %	90 %	14 %	14 %	9 %

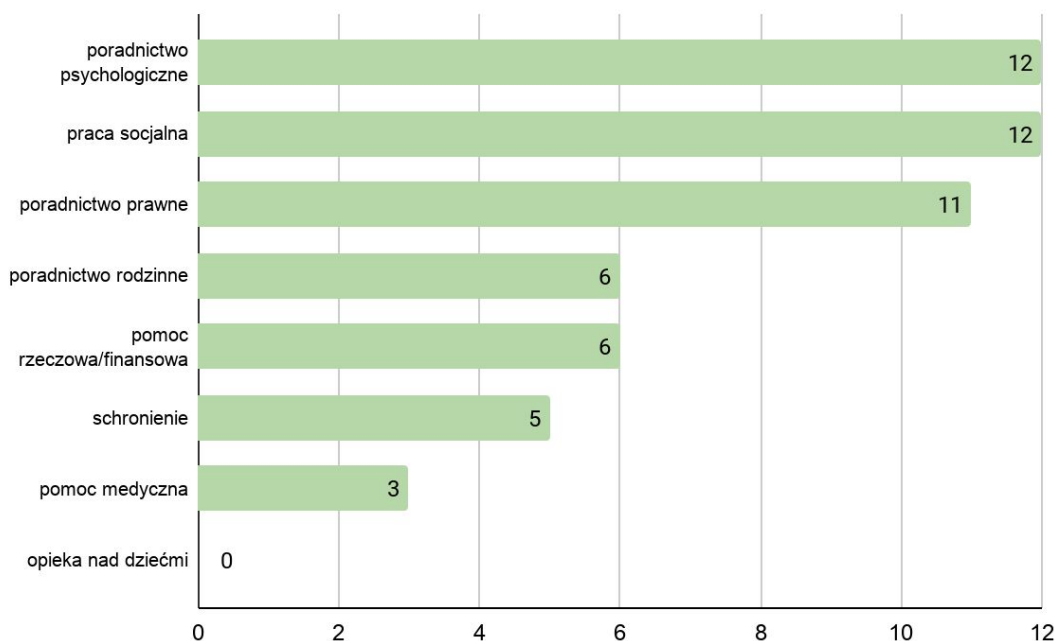
Tabela nr 5 *Informowanie instytucji pomocowych - osoba powiadamiająca*

osobiście	osoba bliska	osoba postronna	pracownik socjalny	nauczyciel	lekarz/pielęgniarka	policjant	nie wiadomo
11	4	2	1	-	-	4	-
50 %	18 %	9 %	5 %	-	-	18 %	-

W połowie przypadków osoby poszkodowane same zawiadomiły właściwe instytucje. Zgłoszenia dokonywała również osoba bliska lub policjant. Sporadycznie robiła to osoba postronna lub pracownik socjalny.

Stwierdzenie występowania przemocy w rodzinie powinno skutkować rozpoczęciem procedury "Niebieska Karta". Procedurę można rozpocząć również w przypadku podejrzenia jej występowania. Wśród badanych procedura została rozpoczęta jedynie w 77% przypadków (17 z 22 osób). Udzielono różnorodnej pomocy (wykres nr 20).

Wykres nr 20 *Rodzaje udzielanej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie*

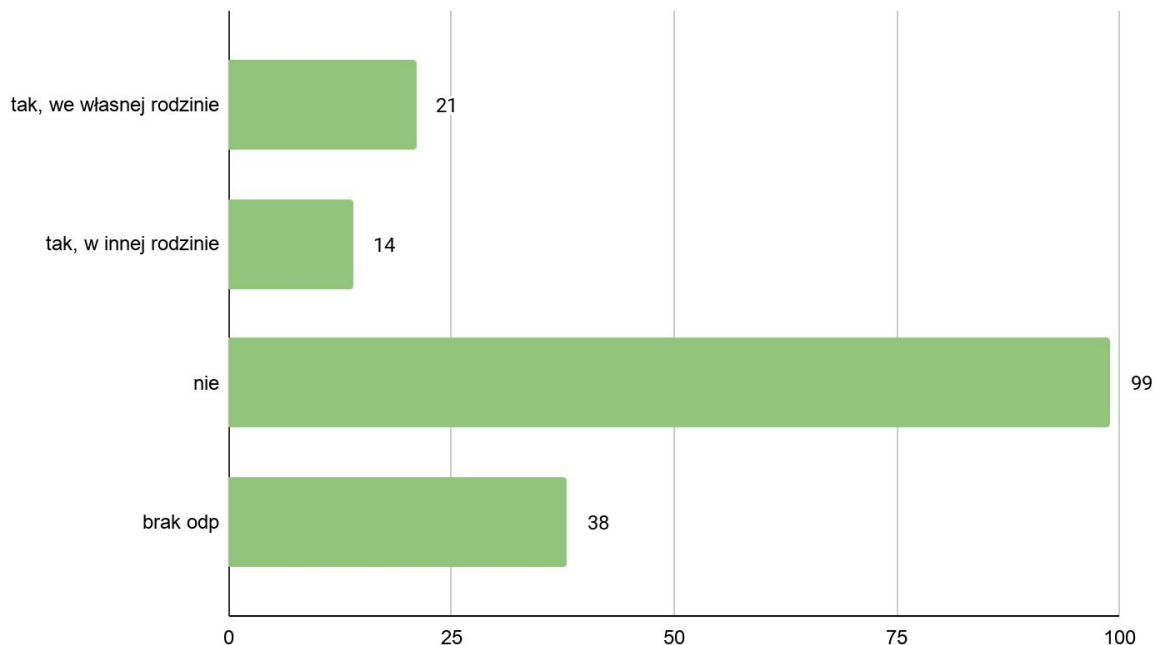

Spośród badanych każda osoba potrzebująca otrzymała pomoc. 70 % otrzymało wsparcie psychologiczne - 12 z 17 osób, którym założono "Niebieską Kartę". Również 70 % osób objęto pracą socjalną, a 65 % otrzymało porady prawne. 35 % osób udzielono poradnictwa rodzinnego i pomocy rzeczowej/finansowej. Natomiast prawie 30 % osób otrzymało schronienie. Ponad 17 % osób otrzymało pomoc medyczną.

Opierając się na definicji "krzywdzenia dzieci", gdzie za przemoc uznaje się również te sytuacje, które zakłócają ich optymalny rozwój, a za takie można uznać sytuacje przemocowe w rodzinie, zadano respondentom pytanie czy ich dzieci byli świadkami takich sytuacji.

Wykres nr 21 pokazuje, iż prawie 70 % osób udzieliło odpowiedzi negatywnej, niecałe 10 % dzieci było świadkiem przemocy w innej rodzinie, a prawie 15 % - we własnej. 6 % badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wykres nr 21 *Dziecko - świadek przemocy w rodzinie*

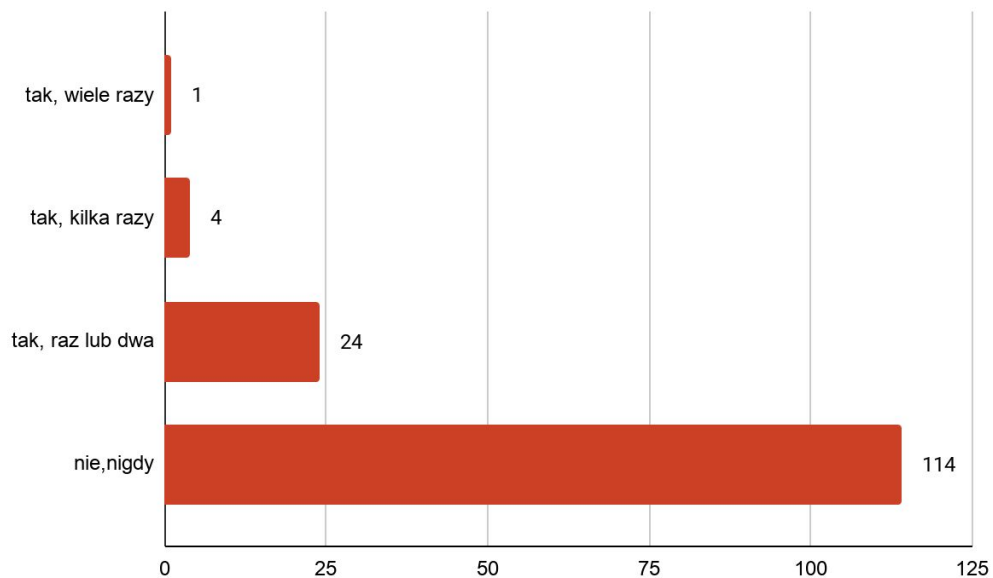

Respondenci odpowiadali również na pytania czy kiedykolwiek stosowali wobec swoich najbliższych przemoc.

Na wykresie nr 22 zobrazowano czy i jak często badani stosowali przemoc. Znacząca większość badanych nigdy nie stosowała przemocy - ok. 80 %. Prawie 17 % osób miała pojedynczy incydent stosowania przemocy wobec bliskich, ok. 3 % osób zdarzyła się taka sytuacja kilkakrotnie, a niecały 1 % osób stosował przemoc wielokrotnie.

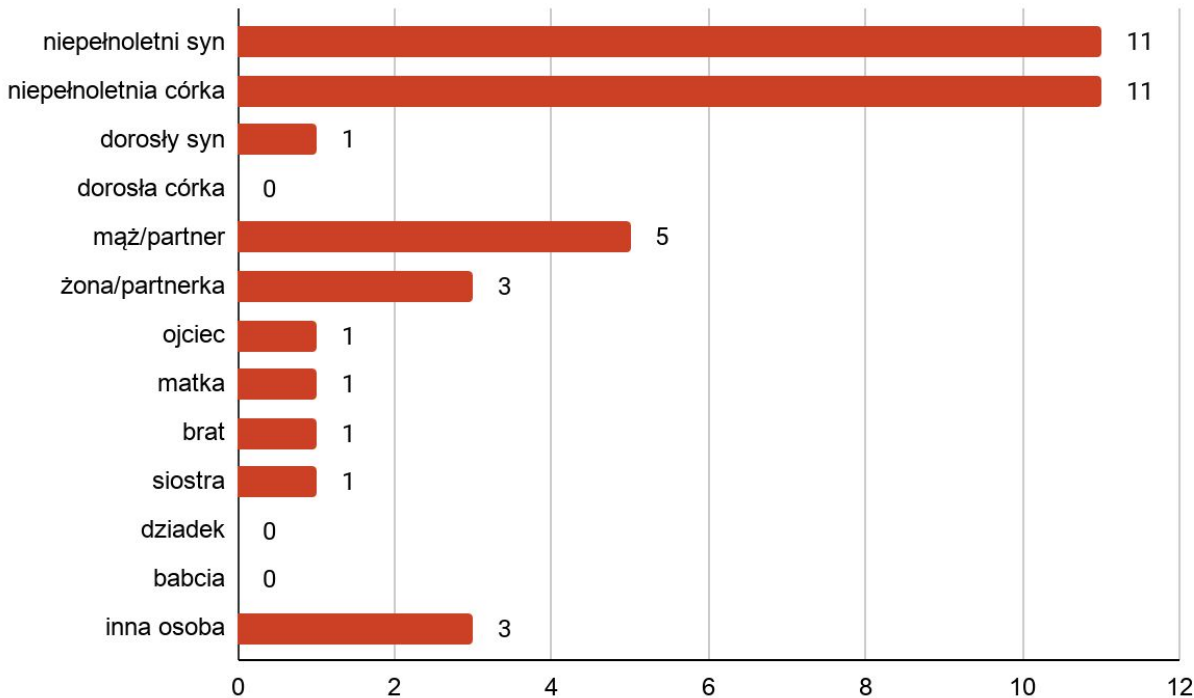
Wykres nr 22 *Stosowanie przemocy w rodzinie - częstotliwość*

Natomiast na wykresie nr 23 wobec kogo ankietowani stosowali przemoc. Prawie 40 % osób stosowało przemoc wobec swoich niepełnoletnich dzieci, 17 % - wobec swojego męża/partnera, 10 % - wobec swojej żony/partnerki lub innej osoby. Pojedyncze osoby zachowywały się przemocowo wobec dorosłego syna, ojca, matki, brata, siostry (ok. 3,4 %).

Wykres nr 23 Stosowanie przemocy w rodzinie - osoby dotknięte przemocą

Ważnym celem badania mieszkańców powiatu cieszyńskiego było uzyskanie opinii dotyczących różnych zachowań związanych z przemocą domową.

Tabela nr 6 Czy przemoc w rodzinie istnieje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady?

zdecydowanie tak	4	2,8 %
raczej tak	9	6,3 %
raczej nie	21	14,7 %
zdecydowanie nie	109	76,2 %

Z powyższej tabeli wynika, iż większość zdecydowanie uważa, że nie muszą być widoczne ślady, aby uznać istnienie przemocy rodzinnej. Ponad 9 % uważa, że przemoc musi być widoczna.

Tabela nr 7 *Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci?*

zdecydowanie tak	1	0,7 %
raczej tak	12	8,4 %
raczej nie	48	33,6 %
zdecydowanie nie	82	57,3 %

Dane w tabeli nr 7 obrazują, iż ponad połowa respondentów zdecydowanie uważa, że nie można stosować kar cielesnych, 1/3 - że raczej nie można. Ponad 9 % uważa, że rodzice mają prawo do karania cielesnie swoich dzieci.

Tabela nr 8 *Czy przemoc w rodzinie może być usprawiedliwiona jakimiś okolicznościami?*

zdecydowanie tak	1	0,7 %
raczej tak	5	3,5 %
raczej nie	35	24,5 %
zdecydowanie nie	102	71,3 %

Odpowiedzi badanych z powyższej tabeli wskazują, iż znacząca większość osób zdecydowanie uważa, że nie można usprawiedliwiać przemocy w rodzinie. Ponad 4 % z kolei sądzi, że zachowania przemocowe można usprawiedliwiać.

Tabela nr 9 *Czy nie należy wtrącać się w sprawy rodzinne i nie należy reagować, w przypadku gdy występuje przemoc w rodzinie?*

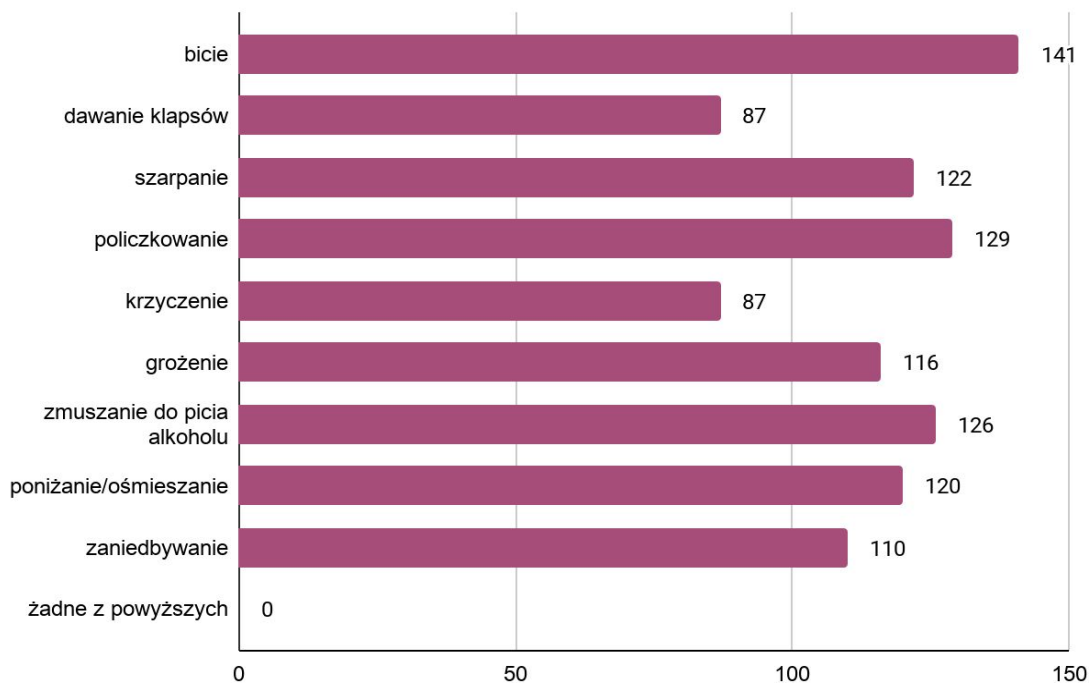
zdecydowanie tak	15	10,5 %
raczej tak	16	11,2 %
raczej nie	41	28,7 %
zdecydowanie nie	69	48,3 %

Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie. Z badanych osób prawie połowa zdecydowanie sądzi, że należy reagować w sytuacjach przemocowych. Natomiast 22 % respondentów uważa, że nie należy wtrącać się w sprawy rodzinne.

Przemoc w rodzinie to problem bardzo złożony. To nie tylko znęcanie się nad rodziną, o którym mowa w art. 207 kodeksu karnego, ale wiele różnych zachowań wobec najbliższych, które naruszają prawa lub dobra osobiste, narażają te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszają ich godność, nietykalność cielesną, wolność, powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Na potrzeby przeprowadzenia tego badania wybrano kilka różnych zachowań, wpisujących się w definicję przemocy z *Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, aby sprawdzić, które z nich będą uznane za przemocowe.

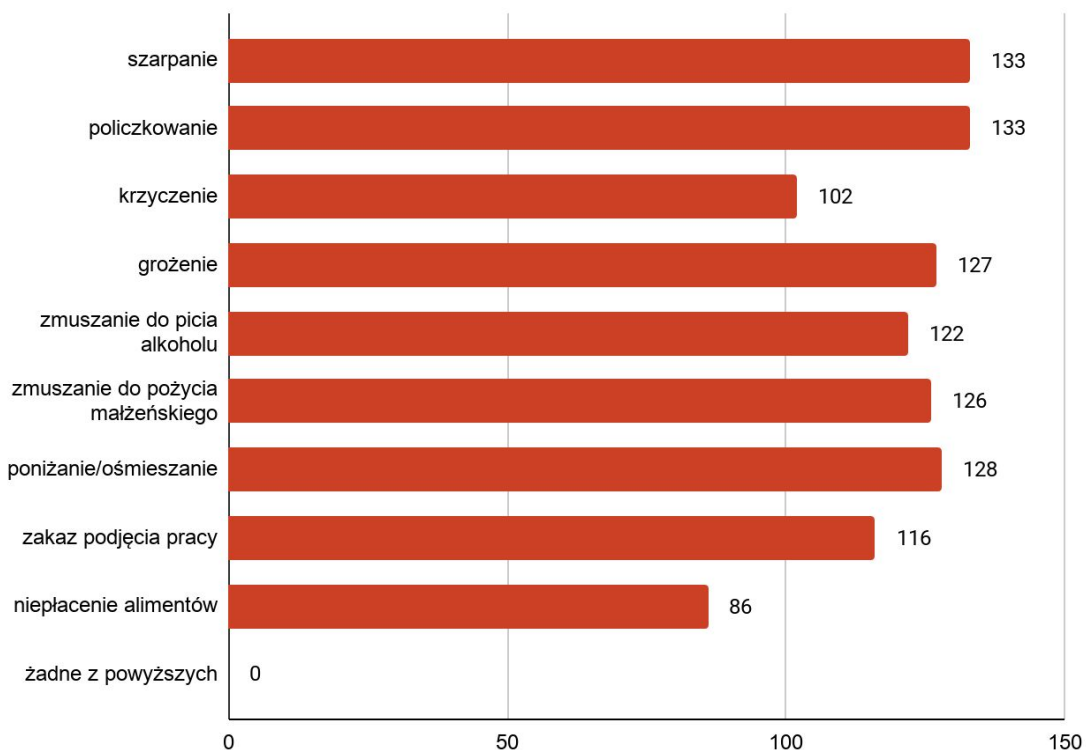
Wykres nr 24 *Zachowania przemocowe wobec dzieci*

Bicie dzieci zostało przez ankietowanych uznane za zachowanie przemocowe - 98,7 %. Dla większości badanych, również zachowania takie jak: policzkowanie - 90 %, zmuszanie do picia alkoholu - 88 %, szarpanie - 85 %, poniżanie/ośmieszanie - 84 %, grożenie - 81 % oraz zaniedbywanie - 78 % są przemocowe. Natomiast tylko dla 61 % osób dawanie klapsów i krzyczenie na dzieci to przemoc w rodzinie.

Wykres nr 25 Zachowania przemocowe wobec żony/męża (partnerki/partnera)

Dla 93 % osób szarpania czy policzkowanie swojego partnera jest przemocą. Większość badanych za zachowanie przemocowe uznała również poniżanie współmałżonka (partnera) - 89,5 %, grożenie - 89 %, zmuszanie do pożycia małżeńskiego - 88 %, zmuszanie do picia alkoholu - 85 %, zakaz podjęcia pracy - 81 %. Natomiast krzyczenie na partnera zostało uznane za przemoc w rodzinie jedynie przez 71 % badanych. Najmniej osób uważa, że niepłacenie alimentów (60 %) jest przemocowe.

Analiza danych statystycznych

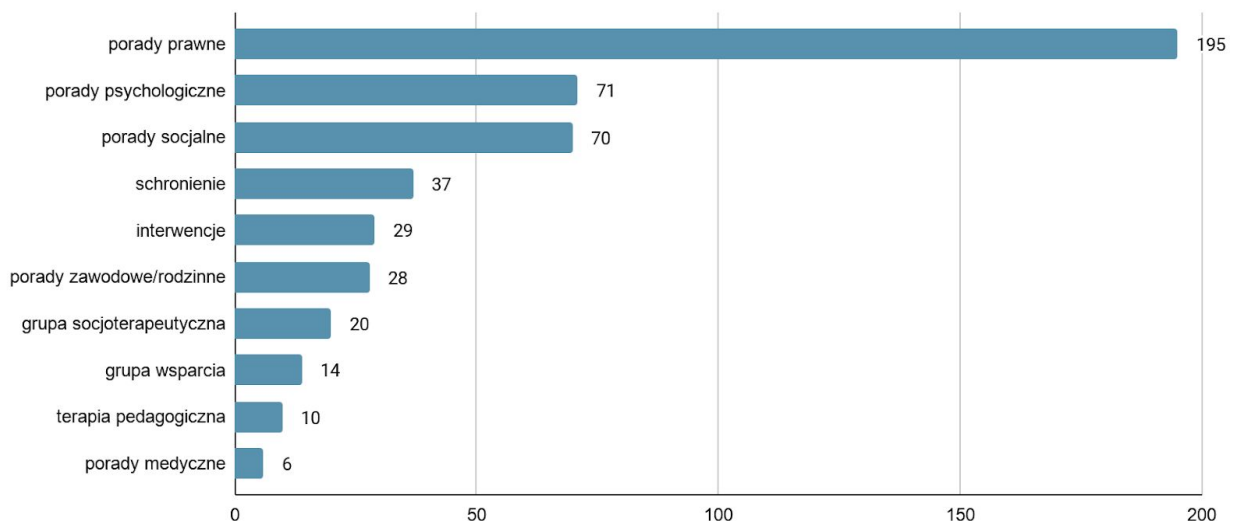
Niniejszy raport został uzupełniony o dane ilościowe z Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie oraz dane ilościowe przekazane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie (PCPR), a pozyskane z jednostek Policji oraz Ośrodków Pomocy Społecznej.

Analiza danych - Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą powstał w 2012 roku. Prowadzenie ośrodka zostało zlecone przez Powiat Cieszyński Stowarzyszeniu Pomocy Wzajemnej "Być Razem". Środki finansowe na działalność zapewnia Powiat Cieszyński, uzyskując pomoc finansową z wszystkich 12 gmin należących administracyjnie do powiatu cieszyńskiego w wysokości 50 % dotacji dla organizacji pozarządowej.

Podstawowym celem działalności ośrodka jest udzielanie całodobowej, systemowej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Wykres nr 26 *Działalność Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w roku 2019*

Największa ilość osób skorzystała z poradnictwa prawnego. Dość duża ilość osób skorzystała z porad psychologa i pracownika socjalnego. W 2019 roku schronienia udzielono 37 osobom. Udzielano również specjalistycznej pomocy w postaci interwencji.

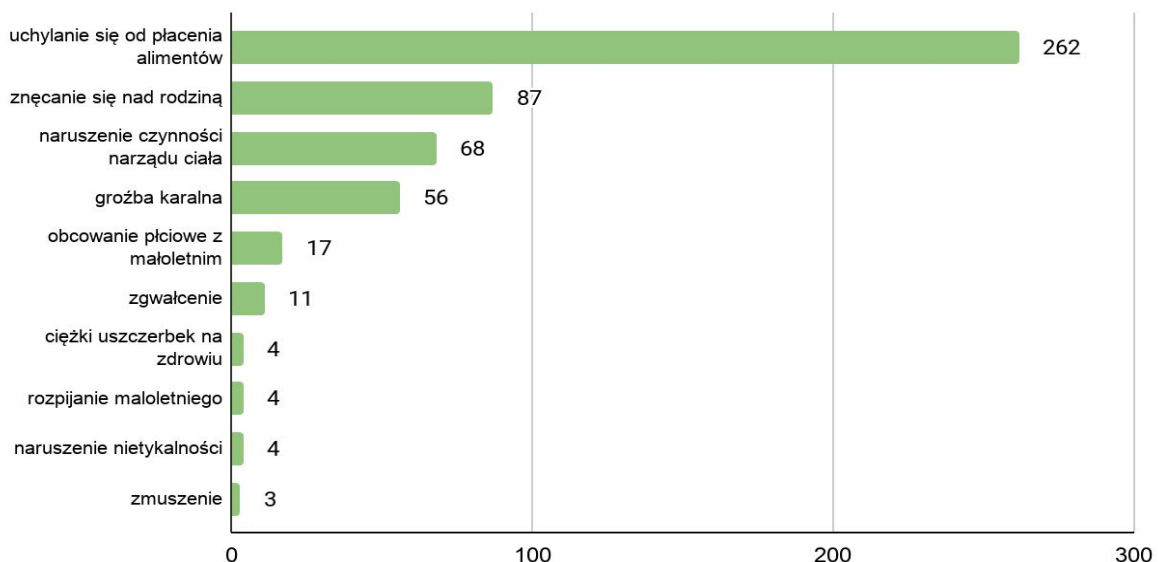
Analiza danych - jednostki Policji

Na terenie powiatu cieszyńskiego funkcjonują nw. jednostki Policji:

1. Komenda Powiatowa w Cieszynie,
2. Komisariat w Skoczowie,
3. Komisariat w Strumieniu,
4. Komisariat w Ustroniu,
5. Komisariat w Wiśle
  - a. Posterunek w Istebnej.
6. Komisariat w Zebrzydowicach

Osoby poszkodowane lub świadkowie mogą zgłaszać zachowania związane z występowaniem przemocy w rodzinie do ww. jednostek.

Wykres nr 27 Liczba postępowań przygotowawczych związanych z przemocą w rodzinie w roku 2019

Funkcjonariusze Policji wszczynają szereg postępowań przygotowawczych dotyczących nie tylko znęcania się nad rodziną, ale również innych zachowań: spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, naruszenia czynności narządu ciała, gróźb karalnych, zmuszenia, przestępstwa zgwałcenia, obcowania płciowego z małoletnim, rozpijania małoletniego, naruszenia nietykalności. Najczęściej jednak postępowania dotyczą uchylania się od płacenia alimentów.

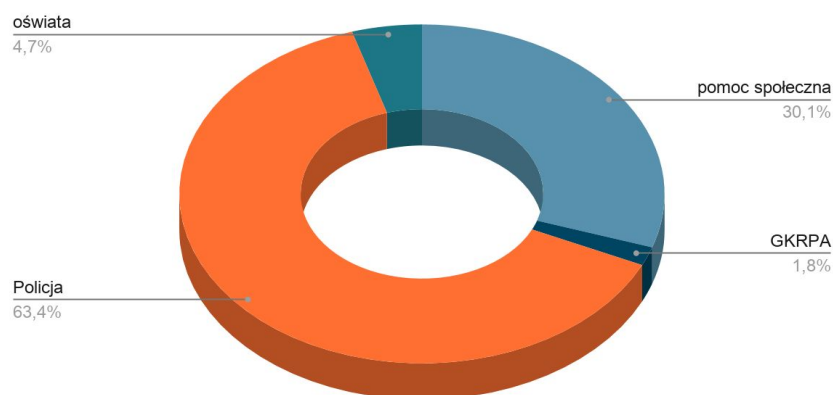
Analiza danych - Ośrodki Pomocy Społecznej

W każdej z dwunastu gmin na terenie powiatu cieszyńskiego funkcjonuje ośrodek pomocy społecznej oraz zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W skład każdego zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty oraz ochrony zdrowia. Każda z ww. osób może rozpocząć procedurę „Niebieskie Karty”, zakładaną celem pomagania osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

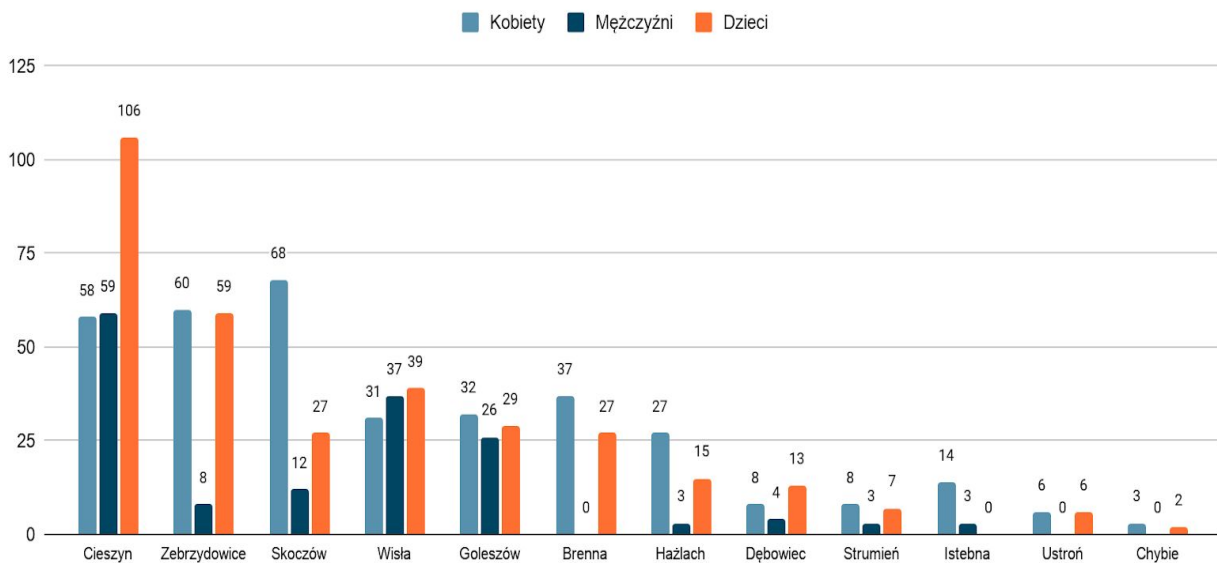
Poniższy wykres przedstawia ilość zakładanych „Niebieskich Kart” w roku 2019 z podziałem na instytucje.

Wykres nr 28 Procedura „Niebieskie Karty” w roku 2019 - rozpoczęcie procedury

W 2019 na terenie powiatu cieszyńskiego ponad 60 % procedur "Niebieskie Karty" rozpoczęli przedstawiciele Policji. Przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej zaczęli 30 % "Niebieskich Kart". Prawie 5 % Kart rozpoczęli pracownicy oświaty, a niecałe 2 % - Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ze służby zdrowia nie wpłynęła żadna Karta.

Wykres nr 29 Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w roku 2019 z podziałem na gminy

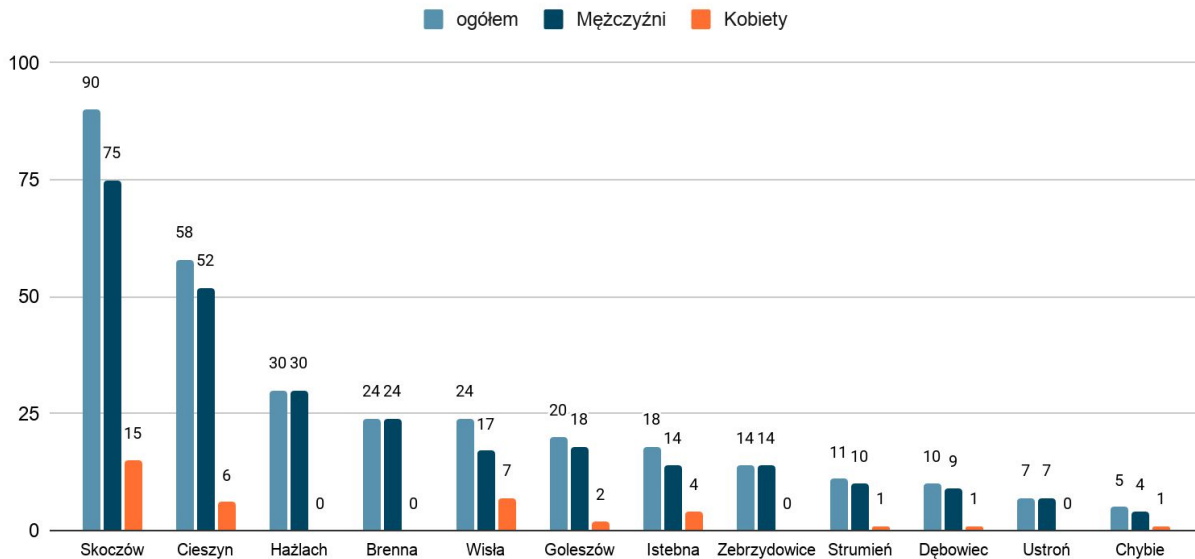

W 2019 roku najwięcej osób dotkniętych przemocą było na terenie gminy Cieszyn, a najmniej na terenie gminy Chybie. Najwięcej dzieci i mężczyzn uwikłanych w problem przemocy w rodzinie było na terenie gminy Cieszyn a kobiet - na terenie gminy Skoczów.

W roku 2019 najwięcej sprawców przemocy w rodzinie było na terenie gminy Skoczów a najmniej - na terenie gminy Chybie.

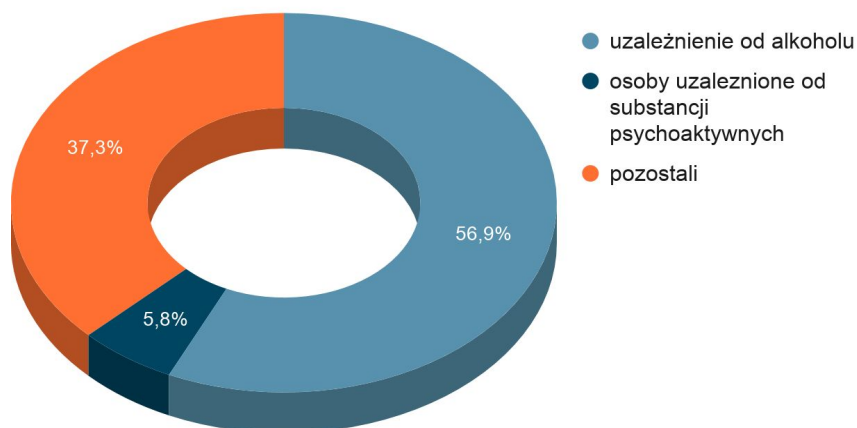

Wykres nr 30 Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie w roku 2019 z podziałem na gminy

W 2019 roku najwięcej osób dotkniętych przemocą było na terenie gminy Cieszyn, a najmniej na terenie gminy Chybie. Najwięcej dzieci i mężczyzn uwikłanych w problem przemocy w rodzinie było na terenie gminy Cieszyn a kobiet - na terenie gminy Skoczów.

Wykres nr 31 Osoby stosujące przemoc a uzależnienie w roku 2019

Prawie 60 % osób stosujących przemoc w rodzinie było również osobami uzależnionymi od alkoholu a niecałe 6 % od substancji psychoaktywnych.

Podsumowanie

Przemoc w rodzinie jest zauważalnym problemem społecznym dla mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Jednak najważniejszym problemem jest alkoholizm. W dalszej kolejności są to trudności wychowawcze, a następnie przemoc. Biorąc pod uwagę, że przemoc w rodzinie często związana jest z alkoholizmem, można uznać że i przemoc w rodzinie to istotny problem społeczny na terenie powiatu cieszyńskiego.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie otrzymują pomoc instytucjonalną, głównie w ośrodkach pomocy społecznej oraz w jednostkach Policji.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie świadczy pomoc dla wszystkich mieszkańców powiatu cieszyńskiego, którzy borykają się z problemem przemocy rodzinnej. Dzięki utworzeniu powiatowego ośrodka, osoby dotknięte przemocą w rodzinie otrzymują kompleksową pomoc w jednym miejscu: interwencję kryzysową, specjalistyczne poradnictwo (m.in. prawne, psychologiczne, socjalne, rodzinne), grupę wsparcia, grupę socjoterapeutyczną dla młodzieży, terapię pedagogiczną dla dzieci, interwencyjne schronienie całodobowe.

Jednocześnie osoby poszkodowane mogą liczyć na pomoc innych osób, które są świadkami przemocy, również w postaci rozmowy i wsparcia emocjonalnego.

Większość mieszkańców powiatu uważa, że przemoc w rodzinie nie musi być widoczna. Ponadto większość mieszkańców uważa, że rodzice nie mają prawa stosować kar cielesnych wobec swoich dzieci. Zdaniem znacznej części mieszkańców przemocy w rodzinie nie można usprawiedliwiać żadnymi okolicznościami.

Dość duża liczba mieszkańców uważa, że należy reagować w sytuacjach przemocy w rodzinie.

Bicie dzieci zdecydowanie jest uznawane za zachowanie przemocowe, tak jak policzkowanie, zmuszanie do picia alkoholu, szarpanie, poniżanie czy grożenie. Dawanie klapsów i krzyczenie przez część osób nie jest zachowaniem przemocowym wobec dzieci.

Zachowania takie jak: szarpanie i policzkowanie partnera dla zdecydowanej większości jest przemocą. Znacząca część osób uznaje poniżanie partnera, grożenie partnerowi, zmuszanie go/jej do pożycia małżeńskiego czy picia alkoholu za zachowania przemocowe. Natomiast krzyczenie na partnera czy niepłacenie alimentów tylko dla części osób jest niewłaściwym zachowaniem.

Na terenie powiatu cieszyńskiego 0,28 % osób dorosłych (507 osób) oraz 0,18 % dzieci (330 osób) w 2019 roku borykało się z problemem przemocy w swojej rodzinie.

Przemoc w rodzinie bardzo często powiązana jest z uzależnieniem sprawcy od alkoholu. W większości sprawcami są mężczyźni a ofiarami kobiety i dzieci.

Przedstawiciele Policji rozpoczynają procedurę "Niebieskie Karty", dzięki której uruchomiona zostaje pomoc osobom poszkodowanym. Pomoc udzielana jest przede wszystkim w Ośrodkach Pomocy Społecznej. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie stanowi uzupełnienie oferty, z której mogą skorzystać osoby potrzebujące pomocy.

Spisy

Spis tabel

- Tabela nr 1 *Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z częstotliwością korzystania (s. 5)*
- Tabela nr 2 *Największe problemy społeczne mieszkańców powiatu cieszyńskiego (s. 10)*
- Tabela nr 3 *Doznawanie przemocy w rodzinie przez mieszkańców powiatu cieszyńskiego (s. 17)*
- Tabela nr 4 *Informowanie instytucji pomocowych - rodzaj instytucji (s. 21)*
- Tabela nr 5 *Informowanie instytucji pomocowych - osoba powiadamiająca (s. 22)*
- Tabela nr 6 *Czy przemoc w rodzinie istnieje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady? (s. 25)*
- Tabela nr 7 *Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci?*

-
- Tabela nr 8 *Czy przemoc w rodzinie może być usprawiedliwiona jakimiś okolicznościami? (s. 26)*
  - Tabela nr 9 *Czy nie należy się wtrącać się w sprawy rodzinne i nie należy reagować, w przypadku gdy występuje przemoc w rodzinie? (s. 26)*

Spis wykresów

- Wykres nr 1 *Wiek osób badanych (s. 5)*
- Wykres nr 2 *Wykształcenie osób badanych (s. 6)*
- Wykres nr 3 *Status zawodowy osób badanych (s. 6)*
- Wykres nr 4 *Status rodzinny osób badanych - ilość dzieci (s.7)*
- Wykres nr 5 *Status rodzinny osób badanych (s. 8)*
- Wykres nr 6 *Status mieszkaniowy - zamieszkiwanie (s. 8)*
- Wykres nr 7 *Występowanie przemocy w rodzinie na terenie powiatu cieszyńskiego (s. 10)*
- Wykres nr 8 *Rodzaj najczęściej występującej przemocy (s. 11)*
- Wykres nr 9 *Udzielanie pomocy instytucjonalnej (s. 12)*
- Wykres nr 10 *Instytucje udzielające pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (s. 13)*
- Wykres nr 11 *Czy zna Pan/i osoby, które doznały lub doznają przemocy w rodzinie? (s. 14)*
- Wykres nr 12 *Czy był/a pan/i świadkiem przemocy w rodzinie? (s. 14)*
- Wykres nr 13 *Osoby stosujące przemoc w oczach świadków (s. 15)*
- Wykres nr 14 *Osoby doznające przemoc w oczach świadków (s. 16)*
- Wykres nr 15 *Udzielanie samopomocy (s. 17)*
- Wykres nr 16 *Osoby stosujące przemoc wg osób dotkniętych przemocą (s. 18)*
- Wykres nr 17 *Rodzaje stosowanej przemocy wobec dorosłych w przeszłości (s. 19)*
- Wykres nr 18 *Rodzaje stosowanej przemocy wobec dorosłych obecnie (s. 20)*
- Wykres nr 19 *Rodzaje stosowanej przemocy wobec dzieci (s. 21)*
- Wykres nr 20 *Rodzaje udzielanej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (s. 22)*
- Wykres nr 21 *Dziecko - świadek przemocy w rodzinie (s. 23)*
- Wykres nr 22 *Stosowanie przemocy w rodzinie - częstotliwość (s. 24)*
- Wykres nr 23 *Stosowanie przemocy w rodzinie - osoby dotknięte przemocą (s. 25)*
- Wykres nr 24 *Zachowania przemocowe wobec dzieci (s. 27)*
- Wykres nr 25 *Zachowania przemocowe wobec żony/męża (partnerki/partnera) (s. 28)*
- Wykres nr 26 *Działalność Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w roku 2019 (s. 29)*
- Wykres nr 27 *Liczba postępowań przygotowawczych związanych z przemocą w rodzinie w roku 2019 (s. 30)*

-
- Wykres nr 28 *Procedura "Niebieskie Karty" w roku 2019 - rozpoczęcie procedury (s. 31)*
  - Wykres nr 29 *Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w roku 2019 z podziałem na gminy (s. 32)*
  - Wykres nr 30 *Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie w roku 2019 z podziałem na gminy (s. 33)*
  - Wykres nr 31 *Osoby stosujące przemoc a uzależnienie w roku 2019 (s. 33)*

Spis załączników

- Kwestionariusz ankiety

Spokoj **NIE**
Bezpiecz **NIE**
www.spokojniebezpiecznie.pl

*Zrealizowano w ramach Kampanii Profilaktycznej "SpokojNie i bezpieczNIE"
przez Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą
prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej "Być Razem"*

Stowarzyszenie Pomocy
Wzajemnej **BYĆ RAZEM**

*Sfinansowano ze środków otrzymanych od Powiatu Cieszyńskiego, w ramach Programu
Ośłonowego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Wspieranie Jednostek Samorządu
Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”*